

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum retributio gratiarum sit differenda? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

honoris retributio, indigenti autem retributio lucri.
 ¶ videtur Et Seneca dicit in quinto de Beneficijs †, Multa sunt
 † ferri ex per quæ quicquid debemus, reddere & felicibus pos-
 6. 13. l. 5. sumus, fidele consilium, assidua conuersatio, sermo
 communis, & sine adulatione iocundus. Et ideo non
 oportet vt homo optet indigentiam eius, seu miseria-
 m, qui beneficium dedit, ad hoc quod beneficium
 recompenſetur: quia vt Seneca dicit in sexto de Be-
 neficijs*, Si hoc ei optares, cuius nullum beneficium
 haberes, inhumanum erat votum. Quanto inhumanius
 ei optas, cui beneficium debes? Si autem ille qui be-
 neficium dedit, in peius mutatus est, debet tamen sibi
 fieri recompenſatio secundum statum ipsius: vt scilicet
 ad virtutem reducatur, si sit possibile. Si autem sit
 insanabilis propter malitiam, tunc alter est effectus,
 quam prius erat. Et ideo non debetur ei recompenſa-
 tio beneficij sicut prius. Et tamen quantum fieri po-
 test, salua honestate, memoria debet haberi præstiti
 beneficij: vt patet per Philosophum in nono Ethicorum †.

li. 6. c. 27
 in fi. illi?

† c. 2. l. 5.

* In solu.

ad prac.

5. arg.

li. 6. c. 19.

paulo a

prin.

ad

tuendum.

Ad sextum dicendum, quod sicut dictum est*,
 recompenſatio beneficij præcipue pendet ex affe-
 ctu. Et ideo eo modo debet recompenſatio fieri, quo
 magis sit utilis. Si tamen postea per eius incuriam in
 damnum ipsius vertatur, non imputatur recompenſan-
 ti: vt Seneca dicit in sexto de Beneficijs*, Redden-
 dum mihi est, non seruandum cum reddidero, ac
 tuendum.

ARTIC. IV.

Vtrum homo debeat statim beneficium recom-
 pensare?

557

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod homo
 debeat statim beneficium recompenſare. illa
 enim, quæ debemus sine certo termino, tenemur re-
 stituere statim. Sed non est aliquis terminus præscri-
 ptus recompenſationi beneficiorum, quæ tamen cadit
 sub debito, vt dictum est*. Ergo tenetur homo sta-
 tim beneficium recompenſare.

ad prac.

¶ 2 Præ-

¶ 2 Præterea, Quanto aliquid bonum fit ex maiori animi feruore, tanto videtur esse laudabilius. Sed ex feruore animi videtur procedere, quod homo nullas moras adhibeat in faciendo quod debet. Ergo videtur esse laudabilius, quod statim homo beneficium reddat.

¶ 3 Præterea, Seneca dicit in 2. de Beneficijs *, quod proprium benefactoris est libenter, & citò facere. Sed recompensatio debet beneficium adæquare. Ergo debet statim recompensare.

SE D contra est, quod Seneca dicit in 4. de Beneficijs *, Qui festinat reddere, non animum habet grati hominis, sed debitoris.

RESPONDEO dicendum, quod sicut in beneficio dando duo considerantur, scilicet affectus, & donum: ita etiam hæc duo considerantur in recompensacione beneficij. Et quantum quidem ad affectum, recompensatio statim fieri debet. Vnde Seneca dicit in 2. de Beneficijs *, Vis reddere beneficium? benigne accipe. Quantum autem ad donum, debet expectari tempus, quo recompensatio fit benefactori opportuna. Si autem non conuenienti tempore statim velit aliquis munus pro munere reddere, non videtur esse virtuosa recompensatio, sed inuita. Vt enim Seneca dicit in 4. de Beneficijs *, Qui nimis citò cupit soluere, inuitus debet; & qui inuitus debet, ingratus est.

Ad primum ergo dicendum, quod debitum legale est statim soluendum: alioquin non esset conseruata iustitiæ æqualitas, si vnus retineret re alterius, absq; eius voluntate. Sed debitum morale dependet ex honestate debentis. Et ideo oportet reddi debito tempore, secundum quod exigit restitudo virtutis.

Ad secundum dicendum, quod feruor voluntatis non est virtuosus, nisi sit ratione ordinatus. Et ideo si aliquis ex feruore animi præoccupet debitum tempus, non erit laudandus.

Ad tertium dicendum, quod beneficia etiam sunt opportuno tempore danda: & tunc non est amplius

* ex c. 3. cir. fm.

* in f. illius.

* c. 35. in f. illius.

* in f. illius.

tardandum, cum opportunum tempus aduenerit. Et idem etiam obseruari oportet in beneficiorum recompensatione.

ARTIC. V.

Utrum gratiarum actio sit attendenda secundum affectum benefactoris, an secundum effectum?

558
Sup. a. 3.
ad 5. &
6. & inf.
a. 6. ad 8

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod beneficiorum recompensatio non sit attendenda secundum affectum beneficantis, sed secundum effectum. Recompensatio enim beneficijs debetur. Sed beneficium in effectu consistit, ut ipsum nomen sonat. Ergo recompensatio debet attendi secundum effectum.

¶ 2 Præterea, Gratia, quæ recompensat beneficia, est pars iustitiæ. Sed iustitia respicit æqualitatem, dati & accepti. Ergo & in gratiarum recompensatione attendendus est magis effectus, quam affectus beneficantis.

¶ 3 Præterea, Nullus potest attendere ad id quod ignorat. Sed solus Deus cognoscit interiorem affectum. Ergo non potest fieri gratiæ recompensatio secundum affectum.

SED contra est, quod Seneca dicit in 1. de Benefic. * Nonnumquam magis nos obligat qui dedit parua magnificè, & qui exiguum tribuit, sed libenter.

RESPONDEO dicendum, quod recompensatio beneficij potest ad tres virtutes pertinere, scilicet ad iustitiam, ad gratiam, & ad amicitiam. Ad iustitiã quidem pertinet, quando recompensatio habet rationem debiti legalis: sicut in mutuo & alijs huiusmodi: & in tali, recompensatio debet attendi secundum quantitatem dari. Ad amicitiam autem pertinet recompensatio beneficii, & similiter ad virtutem gratiæ secundum quod habet rationem debiti moralis. Aliter tamen, & aliter. Nam in recompensatione amicitie oportet respectum haberi ad amicitie causam. Vnde in amicitia viliis debet recompensatio fieri secundum

vti-